

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสินเชื่อบายจตุภาค
ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในประเทศไทย

ผู้เขียน

นางสาวศิวาพร ฟองทอง

ปริญญา

เศรษฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผศ. ดร. คมสัน สุริยะ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ศ. ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รศ. ดร. กาญจนา โชคถาวร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้อ้างอิงข้อมูลจากผลการสำรวจด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
ไทย ในปีพ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2553 โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สินเชื่อบายจตุภาคของกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง (MVC หรือกองทุนหมู่บ้าน) ในประเทศไทยในระดับครัวเรือน การศึกษา
แบ่งออกเป็นสามประเด็นหลัก อันดับหนึ่งคือความสามารถในการเข้าถึงของกองทุนหมู่บ้าน อันดับ
สองคือความยั่งยืนด้านการเงิน และอันดับสามคือการประเมินผลงานของกองทุนหมู่บ้านผ่าน
ตัวแปรทางด้านโทรศัพท์และการศึกษา ผลการศึกษาโดยรวมพบว่ากองทุนหมู่บ้านไม่ประสบ
ความสำเร็จในการดำเนินการด้านความสามารถในการเข้าถึง เนื่องจากโครงการนี้ไม่สามารถให้
ความช่วยเหลือผู้มีฐานะยากจนได้ อย่างไรก็ตาม กองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จในด้านความ
ยั่งยืนด้านการเงินและผลกระทบด้านสวัสดิการ โดยมีหลักฐานชี้ให้เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านสามารถ
เพิ่มสวัสดิการของครัวเรือนผู้กู้ยืมเงินกองทุนได้

สำหรับประเด็นการศึกษาแรกเกี่ยวกับความสามารถในการเข้าถึงของโครงการ
กองทุนหมู่บ้าน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านไม่ได้มีเป้าหมายเป็นกลุ่มผู้มีฐานะ
ยากจน หากแต่เป็นผู้หญิงและหัวหน้าครอบครัวที่ได้รับการศึกษาน้อย นอกจากนี้โครงการกองทุน
หมู่บ้านยังมีเป้าหมายเป็นครัวเรือนที่มีฐานะเกือบยากจนและครัวเรือนที่มีรายได้ระดับปานกลาง
ครัวเรือนในแถบชนบทที่มีรายได้ต่ำ ชาวไร่ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดิน และหัวหน้าครอบครัวหญิงที่มี

อายุน้อยมีแนวโน้มในการเป็นผู้กู้ยืม และได้รับเงินกู้จำนวนมากกว่า เมื่อพิจารณาจำนวนเงินกู้สำหรับการบริโภคและการลงทุน พบว่าครัวเรือนที่มีฐานะยากจนกู้ยืมเงินเพื่อการบริโภค ในขณะที่ครัวเรือนที่ไม่ได้มีฐานะยากจนกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน สำหรับผู้หญิงที่เป็นหัวหน้าครอบครัวมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวขนาดใหญ่ มีผู้ที่อยู่ในความดูแล มีอาชีพเป็นลูกจ้าง และมีอุปสรรคในการกู้ยืมเงินฉุกเฉินมีแนวโน้มที่จะได้รับเงินกู้ยืมเพื่อการบริโภคจากกองทุนหมู่บ้านจำนวนมากกว่า ในทางกลับกันหัวหน้าครอบครัวมีฐานะที่ดีกว่า มีอาชีพนายจ้างหรือเป็นเจ้าของธุรกิจ สามารถเข้าถึงแหล่งสินเชื่ออื่น มีแนวโน้มในการได้เงินกู้ยืมเพื่อการลงทุนมากกว่า

ประเด็นการศึกษาที่สองเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านการเงิน มีการตรวจสอบการผิคนัดชำระหนี้ของผู้กู้ยืมในระดับครัวเรือน และบัญชีหนี้ค้างชำระในระดับหมู่บ้าน ประเด็นแรก ผลการศึกษาไม่พบนัยสำคัญทางสถิติของแนวโน้มในการผิคนัดชำระหนี้ของผู้มีฐานะยากจน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการให้กู้ยืมแก่ผู้มีฐานะยากจนอาจไม่มีความเสี่ยงมากกว่าการให้กู้ยืมแก่ผู้ที่ไม่ใช่ฐานะยากจน ครัวเรือนที่เป็นนายจ้าง ซึ่งหัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาสูง และมีจำนวนทรัพย์สินมากกว่า มีแนวโน้มในการผิคนัดชำระหนี้ต่ำ นอกจากนั้น ผู้กู้ยืมที่ต้องการเงินกู้เพื่อการทำธุรกิจด้านการเกษตร และมีความถนัดในการกู้ยืมสูง มีแนวโน้มในการผิคนัดชำระหนี้ต่ำ ระยะเวลาในการกู้ที่นานขึ้นก่อให้เกิดความเสี่ยงในการผิคนัดชำระหนี้สูง กล่าวโดยเฉพาะเจาะจง นั่นคือ ผู้กู้ยืมที่ไม่ได้ชำระเงินกู้เลย มีแนวโน้มเป็นครัวเรือนในเมืองที่ไม่ร่ำรวยได้เสริม ประเด็นที่สอง ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดหนี้ค้างชำระในระดับหมู่บ้าน มีการอ้างอิงข้อมูลจากรายงานกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ. 2554 และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน พ.ศ. 2554 (กชช 2 ค.) พบว่าปัจจัยดังกล่าวคือการตรวจสอบกันเองภายในกลุ่ม ระดับความรับผิดชอบร่วม ความสัมพันธ์ทางสังคม และทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนั้น ระดับความรับผิดชอบร่วม ความสัมพันธ์ทางสังคม และการมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่ามีส่วนสำคัญในการลดจำนวนหนี้ค้างชำระ

ในประเด็นการศึกษาที่สาม มีการตรวจสอบผลงานของกองทุนหมู่บ้านผ่านตัวแปรทางด้านโทรศัพท์และการศึกษา ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการกองทุนหมู่บ้านมีแนวโน้มที่จะมีค่าใช้จ่ายโทรศัพท์มากกว่า นอกจากนั้นการมีค่าใช้จ่ายโทรศัพท์ที่เพิ่มขึ้นสามารถอธิบายถึงการเริ่มประกอบธุรกิจที่บ้านและการลดความยากจนได้ ในกรณีของการศึกษา แม้ว่าครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการกองทุนหมู่บ้านมีแนวโน้มในการใช้จ่ายเพื่อการศึกษามากกว่า แต่ไม่สามารถเพิ่มแนวโน้มในการเปลี่ยนฐานะยากจนไปสู่ฐานะอื่นที่ไม่ใช่ฐานะยากจนได้ภายในระยะเวลาหนึ่งปี

Title Thesis An Economic Analysis of Microcredit of Village and Urban Community Funds in Thailand

Author Ms. Siwaporn Fongthong

Degree Doctor of Philosophy (Economics)

Thesis Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Komsan Suriya	Advisor
Prof. Dr. Songsak Sriboonchitta	Co-advisor
Assoc. Prof. Dr. Kanchana Chokethaworn	Co-advisor

ABSTRACT

This study mainly relies on the data from the Thailand Socioeconomic Survey in 2009 and 2010. It aims to analyze the microcredit of village and urban community funds (MVC or the village funds) in Thailand at the households' level. There are three issues that are focused upon. First, it investigates the outreach performance. Second, it examines the financial sustainability performance. Third, it evaluates the contributions of the MVC through phones and education. Overall, the results indicated that the MVC might not be successful in implementing an outreach performance because it's unable to fully assist the poor. However, the MVC was more successful in having financial sustainability and welfare impact performance. It has some evidences showing that the MVC improved in the welfare of borrower households.

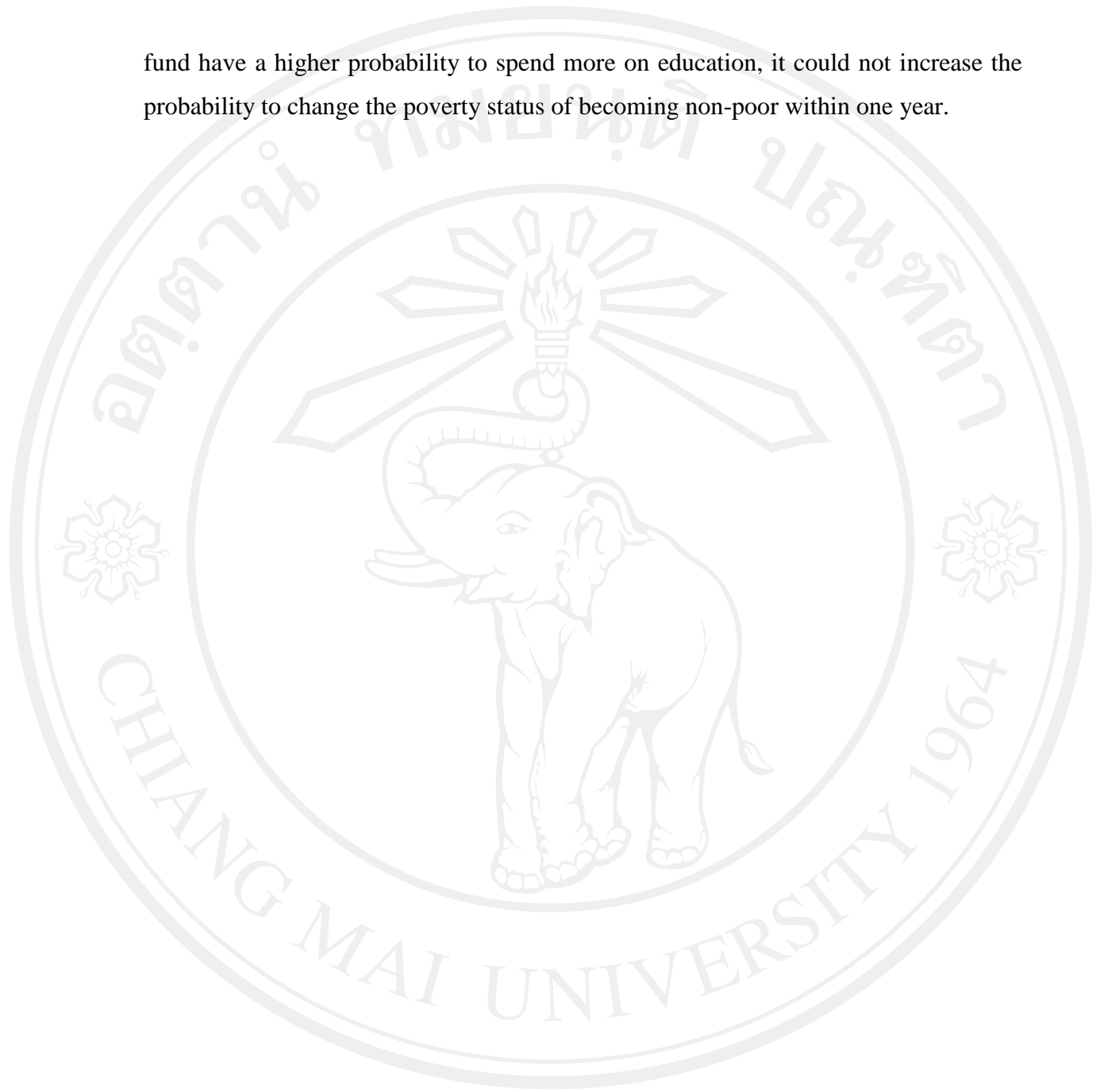
In the first focus which deals with the outreach performance, major findings indicate that the MVC program does not target the poor. However, it targets women and less educated of the household head. Moreover, it targets two groups, the near poor and the moderate-income households. Rural households of low-income and landless farmers with younger, female, and uneducated heads tend to be borrowers,

and they receive larger loan sizes. In further details, one study considered a loan sizes for consumption and investment. The results showed that the poor households tend to get a loan for consumption, while non-poor households tend to borrow for investment. As the head of household, women are responsible for a large family. They have a high dependency, worked as an employee, and had experienced difficulty in getting emergency loan that is tended for acquiring larger loan size for consumption from the MVC. In contrast to the head of households, they are in a better status, worked as an employer or own a business, have accessibility to other sources of credit tend to get a larger loan size for investment.

As for the second focus dealing with the financial sustainability performance, the study of borrower's defaults at the household level and overdue debt account at the community level are examined. First, the results showed no statistically significance of the poor on the probability of the default. In other words, lending to the poor may not have more risk than giving a loan to those who are not poor. Employer households which have high education of head and more assets tend to have low probability to default. In addition, loans to borrowers who need loans for farm business and have a high frequency of borrowing tends to have a low probability to default. A longer period term of the loan had resulted in a high possibility of defaulting in the payment of the debt. More specifically, borrowers who did not repay any portion of loan tend to be urban households without a supplementary income. Second, it uses data from the Village Funds Report 2011 and the National Rural Development 2011 (NRD54) to analyze the factors that determined the overdue debt at the community level. Those factors are peer monitoring, degree of joint liability, social ties, and natural resources indicator. Furthermore, high degree of joint liability, social ties, and having better economic status play an important role in reducing the amount of overdue debt.

In the third focus, the contributions of the MVC through phones and education variables are investigated. Households participating in the village funds are more likely to have more phones expenditure. Moreover, increasing phone expenditures also explained the start up of home-based business and poverty reduction. In the case of education, although households participating in the village

fund have a higher probability to spend more on education, it could not increase the probability to change the poverty status of becoming non-poor within one year.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved